

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4CdoGp/2/2019
Identifikačné číslo spisu: 6418203004
Dátum vydania rozhodnutia: 18.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Lalík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6418203004.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ U. H., bývajúceho v T. H., V.Ž. P. XXX/XX, a 2/ K. I., bývajúcej v T. H., A. XXX/XX, zastúpených JUDr. Samuelom Baránikom, advokátom v Bratislave, Podjavorinskej 7, proti žalovanej C. F. Č., bývajúcej v D., J. XXX/XX, zastúpenej JUDr. Michalom Mihálikom, advokátska kancelária Nosko & Partners s. r. o., so sídlom v Bratislave, Podjavorinskej 2, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 24 C 9/2018, o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Žiar nad Hronom zo 16. apríla 2019 č. k. 24 C 9/2018-131, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom uznesením z 25. júla 2018 č. k. 24 C 9/2018-64, v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. októbra 2018 č. k. 13 Co 257/2018-102 a opravným uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. októbra 2018 č. k. 13 Co 257/2018-109, nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil žalovanej, aby sa zdržala stavebnej činnosti smerujúcej k zhotoveniu trvalých stavieb a činností, ktoré by menili charakter pozemku ako lúky a pasienky trvalo porasteného trávami vo vzťahu k pozemku parcely registra „C“ č. XXXX o výmere 9 958 m², druh pozemku: trvalé trávne porasty, zapísaný na LV č. XXXX pre kat. úz. T. H., obec T. H., okres U., do právoplatnosti rozhodnutia o určení vlastníctva k danému pozemku. Zároveň žalobcom uložil povinnosť v lehote do 30 dní od právoplatnosti uznesenia podať proti žalovanej žalobu o určenie vlastníctva k sporným pozemkom. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť v spojení s rozhodnutiami Krajského súdu v Banskej Bystrici dňa 6. novembra 2011, čiže posledným dňom lehoty na podanie žaloby bol 6. december 2018.

2. Žalobcovia podali žalobcu o určenie vlastníckeho práva na okresnom súde 6. decembra 2018 o 12.24 hod. elektronickou formou, teda v súdom určenej lehote, a vedie sa pod sp. zn. 9 C 20/2018.

3. Okresný súd uznesením zo 16. apríla 2019, č. k. 24 C 9/2018-131, zrušil neodkladné opatrenie s odôvodnením, že žalobcovia v stanovenej lehote žalobu vo veci samej nepodali, a to v zmysle

ustanovenia § 336 ods. 3 C.s.p.

4. Proti tomuto uzneseniu na podnet žalobcov podal dovolanie generálny prokurátor v zmysle ustanovenia § 458 C.s.p. a navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie s odôvodnením, že išlo o svojvoľné rozhodnutie, pretože žalobcovia podali žalobu vo veci samej v súdom stanovenej lehote.

5. Žalobcovia vo vyjadrení súhlasili s dovolaním generálneho prokurátora a žalovaná sa k jeho dovolaniu nevyjadřila.

6. Po posúdení dovolacích tvrdení, obsahu napadnutého uznesenia a celého spisu dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné, a to z nasledovných dôvodov.

7. Podľa § 458 ods. 1 C.s.p. proti právoplatnému rozhodnutiu súdu je prípustné dovolanie generálneho prokurátora, ak to vyžaduje ochrana práv a túto ochranu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Podľa § 458 ods. 2 C.s.p. dovolanie generálneho prokurátora je prípustné iba za predpokladu, že právoplatné rozhodnutie súdu porušuje právo na spravodlivý proces alebo trpí vadami ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné a ak potreba zrušiť rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

Podľa § 458 ods. 3 C.s.p. generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu strany.

Podľa § 464 C.s.p. na konanie o dovolaní generálneho prokurátora sa primerane použijú ustanovenia o dovolaní, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 117 C.s.p. lehota je súdom alebo zákonom ustanovený časový úsek na vykonanie úkonu.

Podľa § 121 ods. 2 C.s.p. do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty.

Podľa § 124 ods. 4 C.s.p. ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

Podľa § 121 ods. 5 C.s.p. lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

9. Podľa § 336 ods. 1 C.s.p. ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania, môže vo výroku uznesenia uložiť navrhovateľovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej. Súd túto povinnosť neuloží najmä vtedy, ak je predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami.

Podľa § 336 ods. 3 C.s.p. súd aj bez návrhu uznesenie o neodkladnom opatrení zruší, ak žaloba nebola v lehote podaná.

10. Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z.z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci (zákon o e-Governmente) ak osobitný predpis na účely konania o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach osôb ukladá osobe povinnosť podať alebo doručiť orgánu verejnej moci návrh na začatie konania, žalobu, žiadosť, sťažnosť, vyjadrenie, stanovisko, ohlásenie alebo iný dokument alebo ak ju na ich podanie oprávňuje, považuje sa táto povinnosť za riadne splnenú alebo toto oprávnenie za riadne využité podaním elektronického podania alebo doručením elektronického podania, ktoré je autorizované za podmienok podľa § 23 ods. 1. Ustanovením prvej vety nie sú dotknuté oprávnenia orgánu verejnej moci podľa osobitných predpisov požadovať odstránenie väd, doplnenie elektronického podania, odmietnuť prijatie elektronického podania alebo možnosť, či povinnosť orgánu verejnej moci nekonať alebo konanie zastaviť, ak je elektronické podanie neúplné. Elektronické podanie je podané jeho odoslaním do elektronickej schránky orgánu verejnej moci; na účely preukázania momentu odoslania sa použijú údaje z potvrdenia podľa § 5 ods. 8.

Podľa § 28 ods. 1 zákona o e-Governmente elektronické podanie, vrátane príloh, má rovnaké právne

účinky ako návrh na začatie konania, žaloba, žiadosť, sťažnosť, vyjadrenie, stanovisko, ohlásenie alebo iný dokument, vrátane príloh, ktoré sa podľa osobitného predpisu podávajú alebo doručujú orgánu verejnej moci v listinnej podobe.

Podľa § 29 ods. 1 zákona o e-Governmente elektronické podanie a elektronický úradný dokument sa doručuje elektronicky, pričom miestom na elektronické doručovanie je elektronická schránka, ktorá je aktivovaná. Elektronické doručovanie elektronického podania a elektronického úradného dokumentu sa vykoná spôsobom podľa tohto zákona, ak osobitné predpisy pri spôsobe doručovania elektronickými prostriedkami neustanovujú inak; ustanovenie prvej vety tým nie je dotknuté.

11. Lehota na podanie žaloby podľa § 336 ods. 1 C.s.p. je zákonnou procesnou lehotou. Lehotu v takomto prípade treba považovať za zachovanú aj vtedy, ak sa podanie posledný deň lehoty odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť.

12. Z dôkazov, predložených žalobcami k podnetu na podanie dovolania generálneho prokurátora (tvoria aj prílohu dovolania generálneho prokurátora) vyplýva, že žalobcovia prostredníctvom právneho zástupcu podali žalobu vo veci samej prostredníctvom elektronického formulára ako elektronické podanie 6. decembra 2018. V rovnaký deň o 12.01 hod. bola žaloba aj odoslaná na príslušný súd prostredníctvom ÚPVS, pričom Okresnému súdu Žiar nad Hronom bola žaloba doručená podľa elektronickej doručenký rovnako 6. decembra 2018 o 12.24 hod. Dôkazom toho je „Informácia o prijatí správy na ÚPVS“, kde v kolónke informácie o prijatí je uvedený dátum a čas prijatia žaloby.

Je preto nutné konštatovať, že žaloba vo veci samej bola posledný deň v súdom určenej lehote odovzdaná orgánu, ktorý má povinnosť ju doručiť, a teda bola podaná včas.

Keďže žaloba vo veci samej bola podaná včas, nič neoprávňovalo okresný súd vo veci ex offio konať a podľa § 336 ods. 3 C.s.p. uznesenie o neodkladnom opatrení zrušiť. Zrušením uznesenia o neodkladnom opatrení okresný súd porušil zákon.

13. K posúdeniu prípustnosti dovolania generálneho prokurátora je nutné uviesť, že dovolanie generálneho prokurátora podľa Civilného sporového poriadku je subsidiárnym mimoriadnym opravným prostriedkom. Je prípustné iba za predpokladu, že strana nemôže dosiahnuť ochranu práv inými právnymi prostriedkami, najmä inými prípustnými opravnými prostriedkami. Podmienka subsidiarity je splnená, nakoľko podávateľ podnetu nemá k dispozícii iný prostriedok nápravy. Opravný prostriedok proti napadnutému uzneseniu totiž nie je prípustný.

14. Princíp proporcionality, vyjadrený v § 458 ods. 2 C.s.p., vychádza z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.

Európsky súd pre ľudské práva interpretuje článok 6 (právo na spravodlivý proces) Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tak, že základným aspektom vlády práva je princíp právnej istoty, ktorý okrem iného vyžaduje, aby konečné rozhodnutia súdov neboli opätovne preskúmané. Právo na spravodlivý proces, v súlade s princípom res iudicata, zahŕňa požiadavku, aby bolo konečné súdne rozhodnutie nezmeniteľné. Táto interpretácia bola prijatá v prípade *Brumarescu v. Rumunsko* (sťažnosť č. 28342/95) a neskôr rozvíjaná v ďalších početných prípadoch.

Európsky súd pre ľudské práva pripúšťa zásah do konečného súdneho rozhodnutia, ako výnimku zo zásady právnej istoty a zo zásady res iudicata, ak je takýto zásah odôvodnený potrebou nápravy fundamentálnej chyby súdneho rozhodnutia. Inými slovami, zásah (teda zrušenie alebo zmena konečného súdneho rozhodnutia) musí byť legálny (spôsobom ustanoveným zákonom), musí byť legitímny (legitimita je daná potrebou nápravy fundamentálnej chyby) a musí byť proporcionálny.

Proporcionálnosť musí existovať medzi záujmom na nezmeniteľnosti konečného súdneho rozhodnutia (na jednej strane) a legitímnym cieľom zásahu (na strane druhej).

Možno konštatovať, že Európsky súd pre ľudské práva pristupuje k posudzovaniu otázky proporcionality medzi označenými cieľmi tak, že záujem na zachovaní (nezmeniteľnosti) konečného súdneho rozhodnutia prevažuje.

Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva odklon od princípu právnej istoty je ospravedliteľný iba v prípadoch, keď sa vyskytnú okolnosti podstatného a naliehavého charakteru. Právomoc vyšších súdov zrušovať alebo meniť záväzné a vykonateľné súdne rozhodnutia by mala byť vykonávaná na účely nápravy fundamentálnych chýb. Táto právomoc musí byť vykonávaná tak, aby bola v čo najvyššej možnej miere a dodržaná spravodlivá rovnováha medzi záujmami jednotlivca a potrebou zabezpečiť efektívnosť súdneho systému (Giuran v. Rumunsko, sťažnosť č. 24360/04).

15. Európsky súd pre ľudské práva chápe pojem „fundamentálna chyba“ pomerne úzko. Musí ísť o pochybenie, ktoré má vplyv na integritu a verejnú reputáciu súdneho procesu. Fundamentálnou chybou nie je nesprávna interpretácia právneho predpisu v prípadoch, kedy na určitú otázku existujú viaceré právne názory.

Ak v danom prípade najvyšší súd dovolaniu generálneho prokurátora vyhovie, teda ak dovolaním napadnuté uznesenie zruší, je potrebné, aby vykonal test proporcionality, teda aby bolo z odôvodnenia jeho rozhodnutia zrejmé, že sa touto otázkou zaoberal.

16. Vadu predmetného uznesenia okresného súdu je v danom prípade potrebné charakterizovať ako „fundamentálnu“ z dôvodu, že rozhodnutím okresného súdu došlo k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

17. Uznesenie napadnuté dovolaním generálneho prokurátora nie je meritórnym rozhodnutím. Nezakladá ani nedeklaruje záväzný právny stav medzi stranami sporu. Zrušením predmetného uznesenia preto nedôjde k zásahu do princípu res iudicata. Inými slovami, uznesenie, ktorým súd iba zrušil uznesenie o neodkladnom opatrení, nie je rozhodnutím o civilnom spore v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Možno preto konštatovať, že potreba nápravy fundamentálnej vady (zásah do práva žalobcov na spravodlivý proces) prevyšuje nad záujmom zachovania nezmeniteľnosti súdneho rozhodnutia a nad princípom právnej istoty.

18. Z uvedeného vyplýva, že princíp proporcionality bol dodržaný a dovolanie generálneho prokurátora bolo v zmysle ustanovenia § 458 C.s.p. prípustné i opodstatnené. Najvyšší súd preto napadnuté uznesenie v zmysle § 449 ods. 1 v spojení s § 464 C.s.p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie s tým, že tento súd rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.